

LUND UNIVERSITY

SLFs vårexkursion till södra Småland – en rapport.

Persson, Emil; Arup, Ulf

Published in:
Lavbulletinen

2016

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Persson, E., & Arup, U. (2016). SLFs vårexkursion till södra Småland – en rapport. *Lavbulletinen*, 2016, 40-45.

Total number of authors:
2

Creative Commons License:
Annan

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

SLFs vårexkursion till södra Småland - en rapport

Emil Persson, Kastanjevägen 12b, 34336 Älmhult. E-post: emil.persson.420@hotmail.com

Ulf Arup, Sösdala 2072, 280 10 Sösdala. E-post: ulf.arup@telia.com

I april 2016 gick föreningens vårexkursion till trakterna runt Växjö, med några helt skilda miljöer som mål. Här redogör Emil Persson och Ulf Arup för exkursionen som innebar deltagarrekorde med god marginal. Första dagen deltog hela 56 personer.

Den 23/4

Naturreseptat Agnäs

Agnäs är en halvudde som ligger i sjön Åsnen, i Kronobergs län. Skogen är bokdominerade med inslag av gamla grova ekar.

Vi visste att många var anmälda och när alla hade samlat sig på parkering i Agnäs så var det knappt att vi fick plats med bilarna. De var glädjande att se alla förväntansfulla människor som ville förkovra sig i lavarnas värld (omslag, fig. 1). Likt ett lämmeltåg bar det av till de grova ekar som står utmed sjön Åsnen. Här blev det kö till de roliga arterna (Fig. 2) men flertalet fick ändå se arter såsom gul dropplav *Cliostomum corrugatum*, grå skärelev *Dendrographa decolorans*, *Arthonia arthonioides* dalmatinerfläck, ekprick-

lav *A. byssacea*, *Chaenotheca hispidula* parknål och *Caloplaca lucifuga* skuggorangelav. Den stora höjdpunkten här var dock vit skärelev *Schismatomma cretaceum*, som bara har några få kända förekomster i landet. Tommy Knutsson gav oss en historia om lavens upptäckter i landet och karaktärsdragen för denna kritvita och ganska intetsägande lav. Det var spännande för många att få se denna sällsynthet. I väntan på att komma till ekarna kunde man studera bokarna runt omkring som hyste flera rödlistade arter, t.ex. bokvärtlav *Pyrenula nitida*, bokkantlav *Lecanora glabrata* och rosa lundlav *Bacidia rosella*. Strax innan vi skulle ge oss iväg från lokalen upptäcktes också några små lavar på en rotvälta (Fig. 3) där de satt i något som såg ut som lera i pulverform. De visade sig inte vara så

Fig. 1. En förväntansfull skara deltagare med exkursionsledaren Emil till höger. Foto: Albin Andersson.

lätta att bestämma men en av dem var rotvältedynlav *Micarea myriocarpa*, andra fyndet i Småland. En annan var också sannolikt en *Micarea*, men någon passande art har inte kunnat hittas. När-

mast i nycklarna kommer man till *M. farinosa*, men bålen stämmer inte helt.

Vid lunch bar det av till Bjurkärr. I denna bokskog finns nära fyrtio rödlistade

Fig. 2. Det är trångt runt de fina ekarna men värt väntan. Foto: Love Eriksen.

Fig. 3. En stor rotvälta tilldrog sig uppmärksamhet. På den växte bl.a. rotvältedynlav *Micarea myriocarpa*. Foto: Love Eriksen.

lavar. Bjurkärr är en av landets rikaste områden med avseende på rödlistade lavar. Detta beror på flera samverkande faktorer där skogens långa kontinuitet av gamla bokar och ekar är en av de viktigaste. Skogens gynnsamma läge på en halvö i Åsnen ger ett optimalt mikroklimat och en variation i ljusregimen. Dessutom finns många rötskador som ger ett gynnsamt pH på barken för flera av de rödlistade arterna. Slutligen ger det geografiska läget möjlighet för arter från olika regioner att kolonisera området.

Vi tågade in i bokskogen efter lite välbehövlig lunch och stannade till vid en grov ek. Där bekantades vi oss med bl.a. *Caloplaca lucifuga* skuggorange-lav, *Sclerophora coniophaea* rödbrun blekspik, gulvit blekspik *S. pallida*, blyerts-lav *Buellia violaceofusca*, ekpricks-lav *Arthonia byssacea* och gamleks-lav *Lecanographa amylacea* för

att nämna några.

Sedan bar det av mot den verkliga rariteten, rosettgelélav *Scytinium (Collema) fragrans*, men väl vid trädet så var förvirringen total. Var vi vid rätt träd? Vad är det vi ser? Är det en deformerad skorpgelélav *Rostania (Collema) occultata*? De morfologiska skillnaderna diskuterades och ingen kunde konstatera vad det var. Först efter exkursionen kunde det konstateras att det var rosettgelélav vi såg på det första trädet (Fig. 4). Efter en halvtimmes fördjupning i gelélavarnas förlovade land gick exkursionen vidare. På flera bokar (Fig. 5) fick vi se *Bacidia incompta* savlundlav, *B. rosella* rosa lundlav, *Bacidia phacodes* liten lundlav, *Megalaria laureri* liten ädellav, *Sclerophora amabilis* sydlig blekspik och ytterligare ett träd med rosettgelélav, blå halmlav *Lecanora sublivescens* samt *Sphinctrina turbinata* kortskaftad parasit-spik och

Fig. 4. Rosettgelélav *Scytinium fragrans* på en bok. Foto: U. Arup.

S. leucopoda liten parasitspik. Skillnaderna mellan de båda parasitspikarna är mycket små men vid noga luppande kan man se att liten parasitspik har ett skaft medan kortskaftad parasitspik har ett mycket kort skaft eller inget alls.

När vi lämnade Bjurkärr för att köra till förläggningen började det snöa så det la sig ett tunnt lager på marken, vilket lockade ett barn att rulla runt naken i snön. Sedan blev det pizza för en del och påföljande årsmöte.

Den 24/4

Grimslövs folkhögskola

På söndagsmorgonen bar det av till Grimslövs folkhögskola för att inventera en dubbel alm-, ask- och lönnallé. Här har ingen djupare inventering gjorts tidigare så vi började göra en lista på arter. Flertalet var vanliga alléarter, men några gitobar fann vi också. Bland

dessa kan nämnas grymig dagglav *Physconia grisea* (NT) och som kan vara *L. perpruinosa* (eller något närbesläktat med denna). Molekylära studier får utvisa vad det är. Mest intressant var kanske en lavparasit, *Tremella phaeophysciae*, en i det närmaste okänd art, som växte på en *Phaeophyscia* (Fig. 5). Tyvärr fick vi avsluta lavsökandet efter en ganska kort tid för att hinna upp till nästa lokal norr om Växjö.

Hörnebo skifferbrott

Skifferbrottet utgörs av ett hål i marken med lodräta väggar och med en tunnel som ingång (Fig. 6). Det är känt att mossfloran är intressant, men ingen fördjupad lavinventering har gjorts. Det visade sig dock att antalet lavar på skifferväggarna var mycket lågt, men några arter samlades dock in. Bland dessa verkar det finnas en för

Fig. 5. Samling runt en av alla intressanta bokar i Bjurkärr. Foto: Love Eriksen.

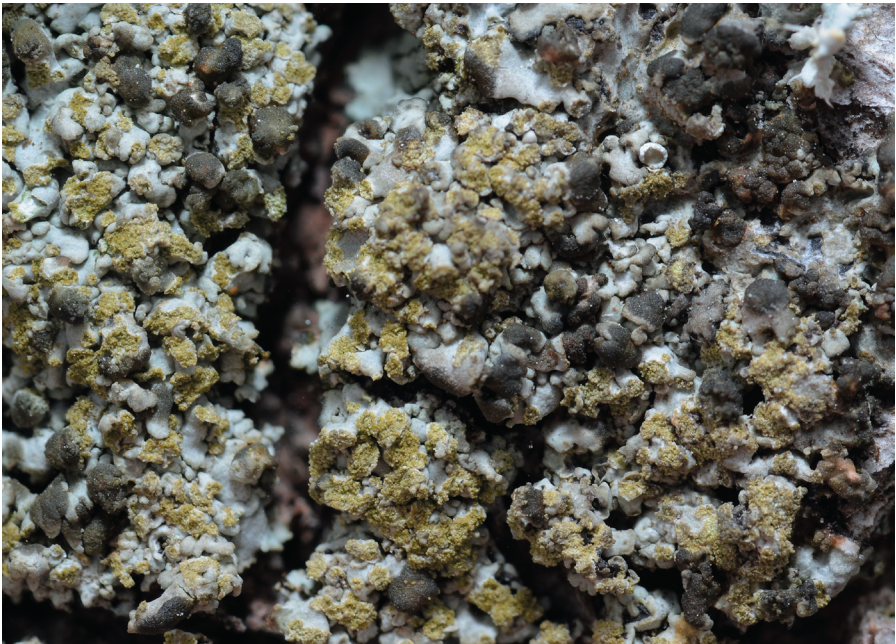

Fig. 6. Parasiten *Tremella phaeophysciae* på kranslav *Phaeophyscia orbicularis*. Foto: U. Arup.

Fig. 7. Nere i Hörnebo gamla skifferbrott med mycket mossa. Foto: Albin Andersson.

landet tidigare okänd art, nämligen *Thelidium pluvium* (Fig. 7), som var en av pyrenokarperna som Ulf samlade in. Även ett par *Verrucaria*-arter fanns i insamlingarna, men någon säker bestämning har inte kunnat göras. En av kollekterna visar på stora likheter med *V. hydrophila*, men det finns stora oklarheter runt användningen av det namnet. Både rosenporina *Porina lectissima* och den mer allmänna arten skuggvärtlav *Pseudosagedia chlorotica* noterades på de fuktiga väggarna. En sorediös art visade sig vara *Porpidia soredizodes* som är ny för Småland. På en gran satt sedan bärdlav *Nephroma parile*, vilket kändes som ett udda fynd brottet. Avslutningsvis kan nämnas gytterlav *Protopannaria pezizoides* på en bergvägg. Hörnebo var kanske inte så artrikt men några pärlor fanns där trots allt.

Fig. 8. *Thelidium pluvium*. Foto: U. Arup